

Lausunto

22.11.2021

VN/20464/2021

VN/20464/2021-VM-11

Ympäristöministeriö

Valtiovarainministeriön lausunto hallituksen esitysluonnoksesta jätelain ja Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamiseksi

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoa otsikossa mainitusta hallituksen esitysluonnoksesta. Esityksessä tehtäisiin muutoksia jätteen ammattimaisen kuljetus- tai välitystoiminnan hyväksymiseksi jätehuoltorekisteriin. Muutokset koskisivat sekä kotimaisten jätteen kuljettajia että ulkomaisia jätteen kuljettajia ja välittäjiä, joiden toiminta kohdistuu Suomeen. Hallituksen esityksen luonnokseen sisältyy ehdotus rekisterisääntelyn kehittämiseksi ja kahden uuden tietopalvelun perustamiseksi.

Valtiovarainministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa.

Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019, tiedonhallintalaki) 8 §:n 2 momentin mukaan toimialasta vastaavan ministeriön on laadittava 5 §:n 3 momentin mukainen arviointi, kun valmisteltavat säännökset vaikuttavat tietoaineistoihin ja tietojärjestelmiin. Lisäksi ministeriön on arvioitava suunniteltujen säännösten vaikutukset asiakirjojen julkisuuteen ja salassapitoon. Tiedonhallintalain esitöiden mukaan säännöksen tarkoituksena on varmistaa, että lainsäädännön valmisteluvaiheessa tunnistetaan tiedonhallintaan kohdistuvien säännösten vaikutukset viranomaisten toimintaan ja että arvioinnin perusteella voidaan ryhtyä suunnittelemaan kohdealueen tiedonhallinnan muutoksia tarkemmin. Arvioinnin avulla lainvalmistelussa tunnistetaan nykytila ja suoritetaan arvio tavoitetilasta valmisteltavan lain näkökulmasta. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan tiedonhallinnan muutosarviointi puuttuu hallituksen esityksen luonnoksesta. Erityisesti valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota siihen, että esityksen jatkovalmistelussa tulisi selkiyttää muutosehdotusten vaikutuksia tiedonhallinnan vastuisiin, mm. tietovarannon tuotantorakenteen muutokset sekä veloitteet oma-aloitteeseen tietojen antamiseen rekisterinpitäjälle.

Lakiehdotuksen 96 §:ssä säädettäisiin päätöksestä jätehuoltorekisteriin hyväksymisestä. Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota siihen, että varsinaisen hallintopäätöksen lisäksi vaihtoehtoisena asian ratkaisuna 95 a §:n perusteella olisi rekisterimerkinnän tekeminen ja tiedon antaminen asianosaiselle rekisterimerkinnän tekemisestä. Lakiehdotuksen 97 §:n perusteella jää epäselväksi, annetaanko asianosaiselle tieto muutetusta merkinnästä tai poistettaessa toiminnanharjoittajan tiedot jätehuoltorekisteristä näissä vastavuoroisen tunnustamisen tilanteissa.

Tiedonhallinnan sääntelyn systematiikan osalta valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota lakiehdotuksen 142 §:ään, jossa säädettäisiin ympäristönsuojelun tietojärjestelmään kuuluvista rekistereistä. Lain systematiikassa tulisi ottaa huomioon tiedonhallintalaki yleislakina. Tiedonhallintalain 2 §:n 6 kohdan mukaan tietovarannolla tarkoitetaan viranomaisen tehtävien hoidossa tai muussa toiminnassa käytettäviä tietoaineistoja sisältävää kokonaisuutta, jota käsitellään tietojärjestelmien avulla tai manuaalisesti. Tietovaranto on siten viranomaisten tehtävien hoidon tuloksena syntyvistä tietoaineistoista muodostuva looginen kokonaisuus, johon kuuluu tyypillisesti useita tietoaineistoja tai rekistereitä. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan 142

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
 00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

§:ssä säädetyt rekisterit vaikuttaisivat kuuluvan osaksi ympäristönsuojelun *tietovarantoa* eikä tietojärjestelmää.

Lakiehdotuksen 142 a § sisältää ehdotuksen jätehuoltorekisteriä koskevasta tietopalvelusta. Pykälän 4 momentin mukaan tietopalvelun tietoja saisi luovuttaa myös teknisen rajapinnan tai katseluyhteyden avulla. Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota siihen, että 4 momentin säännös on osittain päällekkäistä sääntelyä pykälän muun tietopalvelua koskevan sääntelyn kanssa. Toiminnallisesti yleisessä tietoverkossa julkaistavasta tietopalvelusta luovutetaan nimenomaan katseluyhteyden avulla tietoja. Ei siis ole syytä säätää enää erikseen katseluyhteyden avulla tapahtuvasta tietojen luovuttamisesta, kun säädetään asianmukaisesti tietopalvelusta. Puolestaan pykälän 4 momentissa säädettävä teknisen rajapinnan kautta tapahtuva tietopalvelun tietojen luovuttaminen jää epäselväksi. Valtiovarainministeriön ymmärryksen mukaan tietopalvelu itsessään on eräs tietojen luovutustapa, eikä tähän pitäisi enää erikseen kohdistaa tietojen luovutustapaa koskevaa sääntelyä. Kuten momentin perusteluissakin tuodaan esille, on kyseessä *jätehuoltorekisterin* tietojen luovuttamisesta teknisen rajapinnan avulla. Valtiovarainministeriö huomauttaa lisäksi siitä, että lähtökohtaisesti tiedonhallintalaissa säädetään tietojen luovuttamisesta rajapintojen avulla sekä viranomaisille että yksityisille (tiedonhallintalain 22 ja 24 §), eikä erityislainsäädännössä ole tästä lähtökohtaisesti tarve erikseen säätää. Tämä lähtökohta on tuotu esille asianmukaisesti myös lakiehdotuksen 143 b §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Esityksen viranomaisvaikutusten mukaan ulkomaisten jätteen kuljettajien ja välittäjien hyväksyminen jätehuoltorekisteriin ja rekisterin teknisen ylläpidon hallinnointi ja kehittäminen keskitettäisiin Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Tästä aiheutuisi Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle arvion mukaan alkuvaiheessa kolmen henkilötyövuoden ja pysyvästi kahden henkilötyövuoden lisäresurssitarve. Taloudellisissa vaikutuksissa sekä luvussa 11.2 Suhde talousarvioesitykseen on toisistaan jonkin verran poikkeavia tekstejä ja lukuja. Ne olisi tarpeen yhdenmukaistaa. Luvussa 11.2 mainitaan lisäksi jätehuoltorekisterin kehittämistarve (50 000-60 000 euroa vuodessa). Samassa luvussa mainitaan vastaava tarve Pirkanmaan ELY-keskuksen tuottajarekisterin ylläpitotehtävään, johon ei ole varattu riittävästi resursseja. Valtiovarainministeriön ymmärryksen mukaan Pirkanmaan ELY-keskuksen osalta kyseessä ei olisi välittömästi käsitellyssä olevasta lakiluonnoksesta aiheutuvat lisäkustannukset. Tällöin niitä ei voi myöskään esityksessä sellaisena käsitellä. Mikäli johonkin tehtävään on olemassa muu kuin välittömästi laista aiheutuva lisärahoitustarve, on se käsiteltävä erikseen.

Muilta osin valtiovarainministeriön käsitys on, että taloudellisissa vaikutuksissa esitellyt kustannukset ovat katettavissa tai katettu jo myönnettyin määrärahoihin. Tätä olisi kuitenkin tarpeen täsmentää väärinkäsitysten välttämiseksi.

Valtiovarainministeriö huomauttaa, että esityksessä mainitut lisäresurssitarpeet on käsiteltävä normaaliin tapaan osana vuosia 2023-2026 koskevaa julkisen talouden suunnitelmaa. Jos hallitus päätyisi esittämään esityksen mukaisia lisämäärärahoja, olisi kyseessä ns. budjettilaki, kuten esityksessä arvioidaan. Koska julkisen talouden suunnitelman yhteydessä tarvitaan hallituksen kannanotto mahdollisista lisämäärärahoista, tarkoittaa se aikataulullisesti sitä, että hallituksen esitys eduskunnalle voidaan antaa vasta hallituksen kehysriihen jälkeen, kun pysyvistä määrärahoista on saatu hallituksen linjaus.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Osastopäällikkö, budjettipäällikkö

Sami Yläoutinen

Jakelu YM Ympäristöministeriö
YM YSO Materiaalitalousyksikkö, Jenni Lehtonen
YM YSO Materiaalitalousyksikkö, Eini Lemmelä
YM YSO Materiaalitalousyksikkö, Sirkku Jaakkola

Tiedoksi VM JulkICT Tietopolitiikka, Isamaria Mäkiaho
VM BO Finanssipolitiikan yksikkö, Armi Liinamaa

